

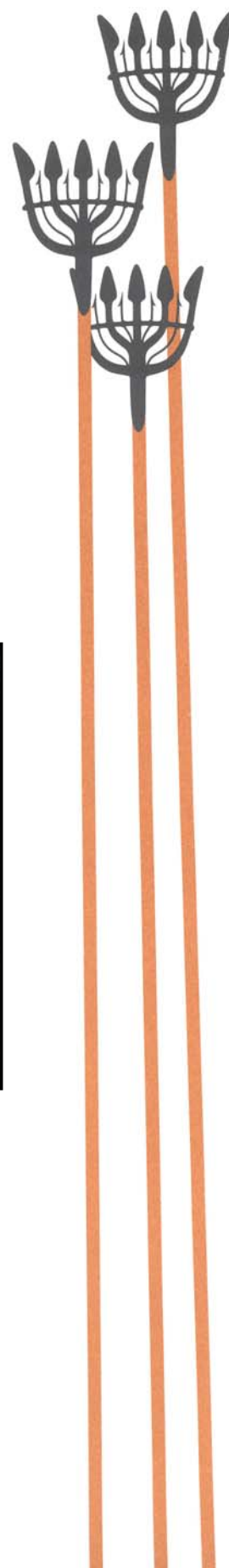
Trummenäs udde

Ramdala socken, Karlskrona kommun

Särskild arkeologisk utredning

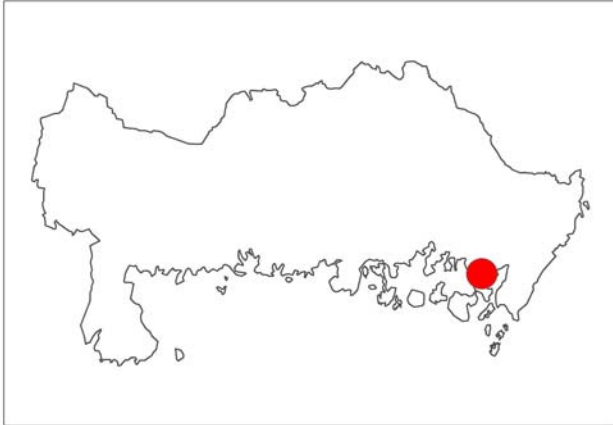

Blekinge museum rapport 2008:4
Ylva Wickberg

Bakgrund

Med anledning av VA-arbeten gränsande till fornlämning RAÄ Ramdala 44:1, Trummenäs udde, Karlsrona kommun, har Blekinge museum genomfört en arkeologisk utredning. Utredningen genomfördes under februari – april, som en schaktningsövervakning med återkommande kontroller. VA-arbetena var schaktgrävning och rörnedläggning till 48 sommarstugor på udden.

Figur 1. Blekinge med utredningsområdet markerad

Topografi och kulturhistoria

Undersökningsområdet är beläget längst ut på Trummenäs udde, en knapp mil öster om Karlskrona. Jordmånen är sandig, terrängen har förmodligen före stenröjningar varit ganska blockig. Området öster om gravfältet har nyttjats som grustag innan det bebyggts med sommarstugor. Gravfältet ligger mellan 5 – 10 m ö h, i gammal hagmark i en sydsluttning mot sjön. Det kantas idag av sommarstugeområde i väst, norr och öster. RAÄ Ramdala 44:1 utgörs av ett gravfält, 100 x 60 m i ÖNÖ-VSV riktning, bestående av 25 stensättningar och 5 gravar markerade med sten/block. I närområdet finns flera andra registrerade fornlämningar i form av stensättningar (RAÄ Ramdala 46:1, 46:2, 50:1, 50:2), ett röse (RAÄ Ramdala 47:1). Strax sydost om gravfältet finns en folklig tradition om en kolerakyrkogård (RAÄ Ramdala 45:1) där två skelett ska ha hittats vid grustäkt.

År 2005 genomfördes en arkeologisk utredning några hundra meter norr om gravfältet, varvid bearbetade stycken av främst Kristianstadflinta, kvarts och bergart kunde tillvaratas (Henriksson 2006:3)

Figur 2. RAÄ 44:1, Ramdala sn. Gravfält. Foto mot NV

Fältarbetets genomförande

VA-arbetet innebar att upp till 1, 2 m djupa och 1 m breda schakt grävdes bland annat genom en trädgård SV om gravfältet, samt längs utsidan av de mindre bilvägar som följer gravfältet på tre sidor. Det arkeologiska arbetet utfördes som en serie antikvariska kontroller av dessa schaktningar, främst i anslutning till själva gravfältet. Detta för att lokalisera eventuella under mark dolda fornlämningar. De anläggningar som framkom undersöktes i schaktväggen, och dokumenterades med foto och ritningar. Inga fynd påträffades.

Problem vid besiktningen var att grundvatten längs den västra delen av undersökningsområdet fyllde schakten på 1 - 2 timmar, varför VVS-arbetarna grävde kortare sträckor för att sedan snabbt fylla igen. Eftersom det antikvariska arbetet var upplagt som återkommande schaktkontroller finns risken att mindre tydliga anläggningar kan ha förbigåtts. Telefonkontakt hölls dock med arbetslaget så att kontrollerna kunde ske på de antikvariskt mest gynnsamma lägena. Rester efter uppgrävda härdar hade förmodligen ändå kunnat spåras efter det att schakten lagts igen.

Resultat och diskussion

Matjorden var mellan 15 – 30 cm tjock, mestadels 25-30 cm. Under matjorden fanns mestadels brungul moränsand och lera, och längs östra delen av undersökningsområdet fanns översandade äldre markhorisonter, det vill säga rester efter flera transgressioner i en äldre strandzon. Både i matjord och undergrund fanns ett ganska stort inslag av omkring 0,2-0,5 m stora stenar samt enstaka block.

Härdar

Vid schaktningarna påträffades två härdar i östra delen av undersökningsområdet. De var belägna med 1,8 meters mellanrum och på omkring 5 m ö h.

A1. Härd.

Härd 1 framkom direkt under grästorven och hade ett djup av 40 cm. Den har förmodligen varit oval eller rektangulär i öst-västlig riktning. Fyllningen bestod av sotig sand och kol, och anläggningen har grävts ned i sanden och har flat botten.

Figur 2. Härd 1 m öster.

A2. Härd.

Härd 2 framkom 47 cm under grästorven, och under ett 35 cm tjockt sandlager, vilket utgör en transgression i gammal strandzon. Fyllningen bestod av kraftigt sotig sand med tendens till starkaste färgningen mot botten. Svagt skålad form.

Figur 4. Härd 2 m väster.

Härdarna kan dateras kronologiskt då den ena överlagrats av en transgression, den andra var anlagd över denna transgression omkring en meter norr om den första.

Figur 5. Härd 1 och 2. Foto m väster

I schaktväggarna längst ned mot söder syns flera transgressioner bestående av sand varvat med gamla markhorisonter.

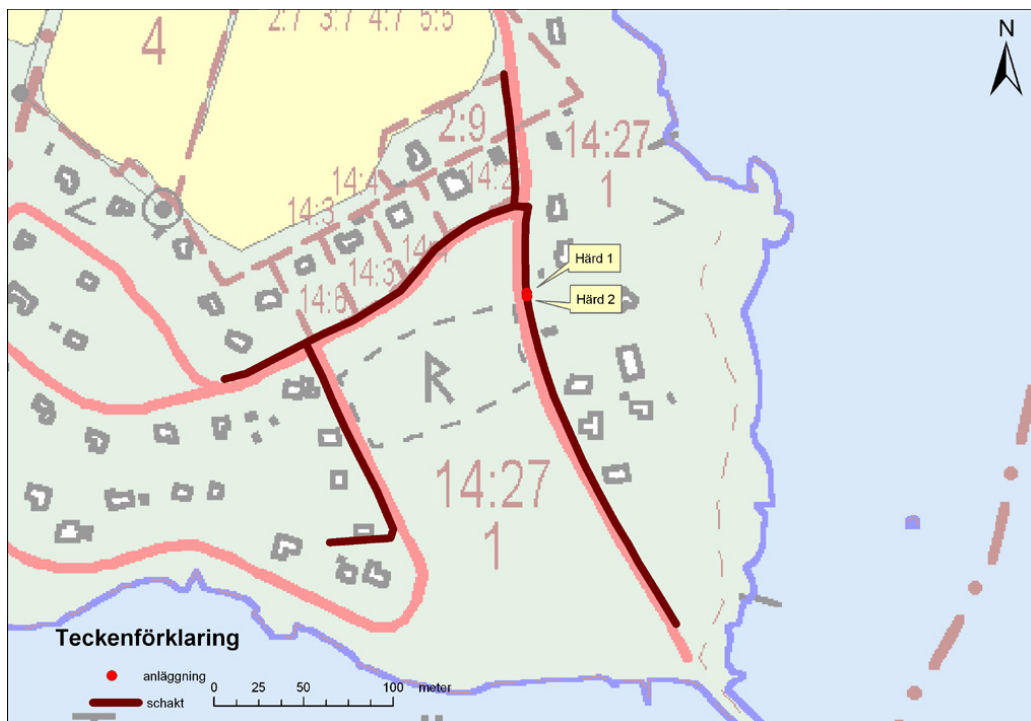
Figur 6. Transgressioner och äldre markhorisonter i utredningsområdets sydöstra del.
Foto m väster.

Slutsats

Kring gravfältets östra och norra sida framkom inga lämningar. Bitvis var det omrört sedan vägens anläggande, men till största del var schaktväggarna orörda av senare tiders markanvändning. Trots frånvaron av förhistoriska lämningar i dessa områden kvarstår särskilt det norr om gravfältet som gynnsamt boplatssläge.

Härd 1 framkom precis under grästorven vilket tyder på att marken inte odlats utan varit betesmark långt tillbaka i tiden. Det medför att eventuellt fler lämningar har goda förutsättningar att vara välbevarade.

Flera transgressioner längre ned mot söder och strandlinjen visar att det kan finnas överlagrade boplatsslämningar i området. Härd 2 kan höra till sådana boplatsslämningar, och den ungefärliga höjden kring 5 m ö h betyder att den kan vara anlagd före litorinatransgressionen (5500-2000 f.Kr.).

Figur 6. Schaktöversikt samt de funna härdarnas position.

Källor

Henriksson, M. 2006. Trummenäs. Ramdala sn, Karlskrona kommun. Arkeologisk utredning. Blekinge museum. *Rapport* 2006:2.

FMIS, Riksantikvarieämbetets digitala fornminnesregister.

Lantmäteriets kartarkiv

Diverse handlingar och rapporter i Blekinge museums arkiv.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-1273-08

Blekinge museum dnr: 140-0086-08

Undersökningstid: 2008-02-04-2008-03-28

Personal: Ylva Wickberg

Läge: Fastighetskartan, blad 3F4j

Koordinatsystem: Plan 2,5 gon W Blekinge 10.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x:6224831 y:1495428

Dokumentation: Ritning och digitala fotografier förvaras i Blekinge museum.

Fynd: Inga fynd

Kartanvändning: ©LMV, Gävle, 2008, ©LMV Ärende nr M2005/2857,
©LMV 2008. Ur Historiska Kartor TM